

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului : Parohiile cl. I. pe un an . . . 800 Lei Parohiile cl. II. 700 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . 600 Lei Pentru particulari 500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor. Concurs de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 1000, de cl. II 800, de cl. III 600 Lei Celelalte publicații 1 cm. □ 3,50 Lei.</p>
--	--	---

După 25 de ani

1 Decembrie 1918 — 1 Decembrie 1943.

Ca stolurile de cocoare ce duc cu sine toată nostalgia sufletului omenesc, șiragul celor douăzeci și cinci de ani câți se împlinesc dela marea Adunare din Alba-Iulia lasă în inimile noastre admirație și duioșie.

Totuși, evocarea Bălgradului nostru străbun constituie prilej unic de înnoire în duh neaoș românesc!

„La 1 Noembrie (1599) stil nou, în ziua tuturor Sfinților la Romano-catolici, Mihai Vodă intră în triumf în Alba-Iulia“, scrie istoricul Dr. Ioan Sârbu. „Naprágyi i trâmese când se apropia cheile cetății. Apoi i eși el însuși înainte...“

Marele Bălcescu, cu peana muțată în lacrimi, dar plin de mândrie descrie, amănunțit, cum la fel descrie mai târziu și cronicarul nostru bănățean intrarea Domnului în Cetatea Albei „Capitala Ardealului“.

Altfel nici nu am putea numi pentru sufletul nostru întristat decât „sfântă carte“, istoria în care stă scrisă toată istoria poporului român..

Se zice că pe drum ar fi întreat Mihai pe Ștefan Bodoni, unde crede că trebuie să tragă în gazdă? „La palatul Principelui Andrei, fără îndoială, a răspuns acesta“. La ce Mihai îl tăia cu cuvântul: „Oare și acum mai e al Principelui Andrei? Nu sunt oare eu Invingătorul?“ (Dr. I. Sârbu: Istoria lui Mihai Vodă Viteazul v. II. pag. 339).

Mihai dobândise Ardealul „su sabia“.

Cu sabia lui de Arhanghel a spintecat drum de lumină pentru toate generațiile celor trei sute de ani, cari nu se vor opri până ce nu reintră, la 1 Decembrie 1918, în drepturile lor sfinte.

Mihai a fost cel care a plâsmuit aievea idealul de veacuri al neamului: unitatea lui po-

litică. El este precursorul, zămislitorul viu al vecinului ideal.

Drumul care ne-a dus la Alba-Iulia lui 1 Decembrie a fost presărat cu mari și durerose jertfe. Istoria, abia le cuprinde. Dar ne-a și dat ac astă Albă-Iulie, cea mai senină mulțumire din câte se pot da unui popor.

„Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania, Bănat și Țara Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918 decretează unirea acelor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România“.

Cuvintele regretatului Vasile Goldiș înecate în emoție au aprins miile de inimi ale Adunării, care a aclamat în delir „rezoluțiunea evanghelică“, pe cum i s'a zis istoricei rezoluții dela Alba-Iulia.

Tratatele de pace au ratificat în parte voința Românilor Transilvăneni, Banatul însă a rămas ca un ochiu înlăcrămat..

Astăzi, la 25 de ani după marea act al Unirii suntem din nou cu sufletul cernit ca și înainte de Alba-Iulia. Noui necazuri, noui învoieli s'au tocmnit peste capetele noastre.

Cu gândul nostru recunoscător ne ducem astăzi la toți cei cari au participat și au făurit istoricul act dela 1 Decembrie 1918: Doja, Mihai, Horja, Iancu, Eftimie Murgu, Vasile Goldiș, Dr. Ciceo Pop, Dr. Iuliu Maniu, Gh. Pop de Băsești, Dr. Vaida Voevod, Silviu Dragomir, și alții, ca și la ceata fără capăt și fără nume a miilor de eroi risipiți pe câmpurile celor patru puncte cardinale.

Ei sunt și rămân adevărații noștri prieteni și binefăcători, de aceea memoria celor dispăruți să o serbăm în tihnă iar pe cei vii să-i pomenim în rugăciunile noastre. Căci zice istoricul Pr. Dr. Ioan Sârbu: „să avem voinicia, fără a fi încâștigat că s'ar putea supăra vecinii, prietenii

Uită ce auzi, uită ce vezi despre apărarea țării.

de astăzi, cari nu vor putea fi și prietenii de mâne, desigur nu cei de poimâne, dacă nu vom ajunge odată la convingerea, că voind să nimească ceea ce veacurile n'au tost în stare, nu însemnează a se întări, și dacă nu vor vrea să înțeleagă că pretenia care cere prea mari jertfe și nu dă decât de tot puțin în schimb trebuie să se curne, cu vremea... (v. I Cuvânt înainte pag. XVI).

Vizitațiune canonică

(Urmare din N-rul 45)

Naidăș

În dimineața praznicului sf. Dumitru se arăta o zi cu vânt de toamnă întârziată. Vântul ce nu ști de unde vine și încotro pleacă, aducea pe aripile lui multe știri din multe părți... La un colț de țară ducea vestea, că praznicul sf. Dumitru va isvorî o nouă vieată duhovnicească. Biserica din nou înveșmântată de pe colina Naidășului vestea ca un crainic mândru peste toată valea Nerei ce ducea peste hotare, că așteaptă înfrățirea ei cu moaște de ale sfinților pentru trăinicie...

Naidășul a trăit într'adevăr o zi măreață și fără precedent în istoria sa. În revărsatul zorilor o mașină clacsona în comună, semn că au sosit primii soli la pregătirea celor necesare. Pe străzi se vedea deja mare mișcare pentru a se pune la punct ultimele lucrări de curățire și împodobire. Satul avea fața schimbată. Deasupra satului domnea falnic și mai evocator ca altă dată, mândrul nostru tricolor.

La ora 9 sosește Arhiepiscopul. Era însoțit de P. Cuc. D. prot. tractual I. Oravițanu, Dl subprefect N. Dobrei, Oct. Furlugian, Dr. M. Radovan, Dl pretor C. Stoica și Dl Insp. școlar Tătar, cari au ținut ca prin prezența lor să ridice fastul sărbătorii.

Aproape de pichetul de grăniceri un grup de călăreți chipeși, bineventează Arhiepiscopul, iar la podul de peste Nera preotul S. Novac și primarul Popic exprimă P. S. Sale mulțumirile comunei pentru bucuria duhovnicească ce le-a procurat-o venind dela mari depărtări să le sfințească locașul lor de închinare. P. Sf. Sa le mulțumește și împărtășește arhieresti binecuvântări. De aici Arhiepiscopul este luat sub baldachin și condus cu cea mai frumoasă litie ce a văzut-o satul, până în fața bisericii. Păr. I. Crivacucea face o dare de seamă despre starea comunei și a bisericii lor. O mulțime de date istorice au dispărut cu ocaziunea arderii bise-

ricii vechi, întâmplată în anul 1906, — comuna are 2100 suflete de români ortodocși și aproape 100 suflete de alte confesiuni. Locuitorii sunt buni gospodari și buni creștini. Realitățile din comună au fost studiate la fața locului de o echipă a „Institutului Social Banat-Crișana“ de sub conducerea Dlui Dr. Groșoreanu din Timișoara.

Biserica este zidită în 1909, iar acum radical reparată, din nou pictată de prof. Toader din Arad și cu iconostas frumos sculptat și aurit. Cei doi tineri preoți de acolo, fiii satului, au reușit să facă din biserica lor una din cele mai frumoase biserici din județ.

P. S. Sa, adânc impresionat de primire, mulțumește tuturor pentru dragostea ce au arătat-o la întâmpinarea Lui.

Se purcede la sfințirea bisericii, ce devine mult neîncăpătoare pentru a putea cuprinde mulțimea imensă de credincioși. Un sobor de 12 preoți și 2 diaconi secondează Arhiepiscopul în lucrările sfințirii și ale sfintei liturghii arhieresti. Corul bărbătesc din comună dă frumos răspunsurile liturgice sub conducerea pricepută a Dlui înv. I. Petru.

La priceasnă P. S. Sa se apropie blând, ca un mare ierarh, de sufletele și inima credincioșilor prin cuvintele calde ce le adresează mulțimei. Pornind dela pilda de jertfă a mucenicului Dimitrie, face apoteoza jertfelor, oferite de mulțimea martirilor pentru triumful creștinismului. Iar cea mai înaltă dovadă de jertfă a dat-o Iisus Fiul lui Dumnezeu, Care din dragostea Sa nemărginită față de lume S'a jertfit pentru mântuirea noastră.

Adresează îndemnuri părintești pentru cei ce se jertfesc astăzi pe altarul Patriei, față de cari noi cei din frontul intern se cuvine să ne arătăm dragostea și recunoștința noastră, către urmașii lor, văduvele și orfanii de război, căci numai astfel ne putem înălța la jertfa și la eroismul legendar al copiilor noștrii dragi.

Fapta mult grăitoare a Dlui Ilie Marcu, unul din fiii satului, stabilit la Timișoara, care a contribuit cu suma 150.000 Lei, să fie un îndemn creștinesc pentru toți credincioșii comunei.

La sfârșit P. S. Sa împarte la copii, cruciulițe, iconițe și cărți de rugăciuni.

Masa se ia în școala primară frumos decorată.

Petrila

Marti, 26 X a. c. după masă, în drum spre Ciuchici, P. S. Sa dorește să vadă credincioșii din *Petrila*. O comună mai mică, dar

care poate să rușineze comune mai mari, având credincioși însuflețiți. Așa am fost informați și așa ne-am convins la fața locului, cu ocaziunea convorbirilor avute în trecere prin această parohie.

Păr. S. Daș, deși numai de 2 săptămâni instalat acolo, era înconjurat în fața sf. biserici de tot satul.

P. S. Sa și însoțitorii au avut o primire frumoasă și spontană. Deaceia Arhiereul le mulțumește pentru dragostea exprimată prin glasul păstorului lor.

După o scurtă rugăciune săvârșită în sf. biserică, P. S. Sa în o predică însuflețită explică stările prin care trece țara noastră astăzi și îndeamnă să le supoarte cu toată tăria prin munca continuă, prin crutare și rugăciune comună în sf. biserică, pentruca bunul Dumnezeu să ne ajute să ieșim cu bine din acest război.

La sfârșit împarte cruciulițe, iconițe și cărți de rugăciune, copilașilor cari au frați mai mulți.

Aceiaș lucru l'a făcut P. Sf. Sa și în Ciuchici.

Ciuchici

Este una din comunele cele mai înstărite și cu standardul de viață cel mai urcat din câte am cercetat în eparhia noastră. Locuințe și gospodării îngrijite. Nu sunt mai prejos nici instituțiile lor comunale.

La asfințit de soare ne apropiam de comună. Călăreți cu cai premiați ne întâmpină. La o răscruce de drum lume multă, în fața unei porți falnice de verdeață, ne așteaptă: păr. B. Belcea și dl primar A. Pircea cari urează Arhiereului: Bun sosit. Până la biserică drumul este presărat din belșug cu verdeață, din mâinile tineretului. Era o înserare triumfală în Ciuchici.

În fața sf. biserici păr. Tr. Simu face un frumos raport al parohiilor de acolo, arătând frământările de unire ce s'au încercat, dar fără nici un rezultat.

P. S. Sa mulțumește de această primire impresionantă.

Se săvârșește Vecernia de însuși P. S. Sa, înconjurat de păr. protopop I. Oravițan și 10 preoți din tract. Corul bărbătesc compus din mulți soliști, sub conducerea solistului Gh. Nistor dau răspunsurile.

La această vecernie mare P. S. Sa coboară în mijlocul fiilor sufletești, spunându-le că a venit la ei acasă să le vadă gospodăriile lor înstărite, dar să le asculte și durerile lor. Bunăstarea lor să le fie îndemn de îmbogățire

și în cele sufletești. Stările de război ce lasă urme adânci de durere, sunt o încercare dela Dumnezeu, deaceia avem o mare îndatorire să ne apropiem mai mult de Domnul, rugându-L să și întoarcă mila Sa spre noi.

Laudă apoi tăria în credință a celor ce nu s'au lăpădat de legea lor strămoșească, cu toate încercările de amăgire. Predica de peste o 1/2 de oră despre valoarea sufletului este presărată cu multe pilde este ascultată cu multă atențiune și a produs o adâncă impresiune asupra credincioșilor.

P. S. Sa și însoțitorii sunt invitați la cină la dl adv. Dr. E. Ciulei, decanul baroului din Oravița, carele este unul din pionerii de ridicare ai acestei comune. Miercuri la amiază P. S. Sa se reîntoarce la reședință cu păr. T. Roșca.

T. R.

Manifestare religioasă în comuna Obreja

În continuarea inspecțiilor pe care Prea Sfinția Sa Episcopul Veniamin al Caransebeșului le face parohiilor pe care le păstorește, Duminică în 14 Noemvrie a. c. și-a ales ca loc de descindere fruntașă comună de pe valea Bistrei, Obreja, unde a binevoit a săvârși în sobor sf. Litughie, în cadrul căreia s'au făcut și două hirotoniri: una de presbiter și alta de diacon.

La orele nouă și un sfert, P. S. Sa, însoțit de I. P. C. S. Arhim. Dr. Laurențiu Busuioc prof. de teologie și Pr. Petru Toma secretar eparhial, coboară din mașină în fața unei porți triumfale frumos împodobită.

Credincioși, adunați într'un număr impunător, premilitari, elevii Școlii Normale din Caransebeș, cari se aflau de o săptămână aici pentru facerea monografiei comune, apoi extrașcolarii și copiii de școală primară, au împânzit strada. Din rândul acestora iese Dl Zeno David, notarul comunei, care în cuvinte alese exprimă, în numele comunei, marea bucurie ce o au văzând pe păstorul lor sufletesc coborât în mijlocul lor.

Prea Sfinția Sa mulțumește Dlui notar pentru cuvintele de bineventare, apoi tuturor credincioșilor cari au ținut să-și primească Arhiereul într'un număr atât de impunător și împărțind arhierestile sale binecuvântări, înaintează printre șirele de credincioși spre biserică.

În poarta bisericii, un sobor de preoți își întâmpină stăpânul cu miros de tămâie, iar după sărutarea Crucii și Evangheliei, Păr. Martin Rădoi ia cuvântul în numele parohiei.

După ce își exprimă bucuria sa personală și a credincioșilor săi, cu ocazia descinderii făcute de către P. S. Sa în comuna pe care o păstorește, pâr. M. Rădoi face un reușit raport asupra bisericii și credincioșilor, nesfiindu-se a arăta și relele cari au început să prindă rădăcini printre parohienii săi ca: luxul, lipsa de copii etc.

Prea Sfinția Sa ia la cunoștință starea de lucruri pe care o găsește în comuna Obreja și binecuvântând mulțimea, intră urmat de toată mulțimea în biserică.

Aici se săvârșește sf. Liturghie arhierescă la care P. S. Sa este asistat de următorul sobor: I. P. C. S. Arhim. Dr. Laurențiu Busuioc, preoții Petru Toma, M. Rădoi, Eftimie Jianu, Ioan Țerovan, Ioan Ostrovan, Nicolae Bojin și diaconii Dimitrie Băloni și Martin Novac.

Ceeace a ridicat fastul sărbătorii și ceeace a impresionat foarte mult pe cei prezenți au fost două hirotoniri ce s'au săvârșit și cari, pentru credincioșii comunei au fost acte neobișnuite. Astfel, într'o atmosferă cu adevărat creștinească, s'a săvârșit hirotonirea întru presbiter a diaconului Martin Novac din Marga și cea întru diacon a studentului în teologie Nicolae Corneanu din Caransebeș.

La priceasnă, P. S. Sa înconjurat, de întregul sobor iese în mijlocul bisericii, în fața credincioșilor, rostește predica zilei, talmăcind pe înțelesul tuturor parabola Samarineanului milostiv.

Biserica noastră dreptmăritoare, păstrează întreaga învățătură a Domnului nostru Iisus Hristos și tot ea e aceea care în decursul anului ni le prezintă, pentruca aplicând învățăturile ce le cuprinde să ne scoată din robia cea grea a păcatului.

Evanghelia de astăzi e pildă și pentru noi creștinii de acum.

Un învățat iudeu, voind a ispiti pe Mântuitorul Hristos, îl întreabă despre ceeace trebuie să facă pentruca să moștenească viața veșnică. El îi răspunde: îndeplinește legea „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău și pe aproapele tău ca pe tine însuși”, iar pentru a arăta care este aproapele, îi istorisește parabola Samarineanului milostiv, îndemnându-l ca și el să meargă și să facă asemenea aceluia.

Porunca dată de Domnul nostru Iisus Hristos „Mergi de fă și tu asemenea”, trebuie să sune și astăzi în inimile tuturor. Avera, pentru a cărei agonisire ne sbatem în tot timpul vieții, nu e pentruca să trăim în îmbuibare, ci, ca și Samarineanul din evanghelia de astăzi, să o folosim pentru binele aproapelui. Avera nu e un

scop ci numai un mijloc. Ea nu merge cu noi. Nimeni până acum n'a dus și nu va duce nimic din lumea aceasta. Noi suntem numai niște călători pe acest pământ, mergând pe drumul veșniciei, iar când vom ajunge la Tatăl, El nu ne va întreba de averea ce o avem, ci cum ne-am întrebuițat talantul pentru mântuirea sufletului, cum ne-am împodobit sufletul prin faptele cele bune.

După cum am văzut din raportul prezentat la intrarea în biserică, și voi aveți morți pe câmpul de luptă și dispăruți, cari au lăsat orfani. Aceștia le trebuie ajutorul vostru. În afară de aceștia, aveți în comună și alți nenorociți. Tutturora să le veniți în ajutor mai ales acum în prag de iarnă, să le ajutăm ca și ei să-și poată termina lucrul câmpului.

După aceasta, P. S. Sa dă sfaturi foarte folositoare, acum în ajunul postului sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului, recomandând postul și rugăciunea pentru primirea a însuși trupului și sângelui Mântuitorului. Indeamnă pe toți ca în rugăciunile lor să nu uite a cere sănătate deplină M. S. Regelui și Conducătorului Statului ca să poată împlini visul tuturor, înglobarea tuturor românilor într'o singură țară.

Printre cei prezenți la această sărbătoare remarcăm pe Dr. Isac Rădulescu, Dr. C. Corneanu cu Dna, Dr. D. Novacescu cu Dna, M. Armaș, R. Cirić cu Dna, notarii Gh. David și Bozdog, inv. dir. Lungulescu, inv. Dobrescu etc..

După terminarea serviciului divin, Prea Sfinția Sa, urmat de autoritățile prezente a trecut în casa părintelui R. Rădoi, unde s'a oferit oaspeților masa.

Pe drum, P. S. Sa împarte copiilor cărți de rugăciune, cruciulițe și iconițe.

Vizita P. S. Sale Episcopului Veniamin a fost prilejul unei mari bucurii pentru credincioșii comunei Obreja. Pe fețele lor puteai ceti înviorarea care s'a produs spontan prin cele ce au văzut și auzit. Să sperăm, că duhul care a început să se pogoare în sufletele acestora îi va trezi la o viață nouă, aducând prin aceasta un folos pentru ei și pentru Biserica noastră străbună.

Diac. D. Băloni

Unde e credință e iubire; unde e iubire domnește pacea; unde e pace e binecuvântare și unde e binecuvântare acolo e de față Dumnezeu.

Solemnitățile depe muntele Semenici

Pe o zi prea frumoasă de toamnă târzie, Prea Sfinția Sa Episcopul Veniamin, urcă din nou colinele muntelui Semenici, care fiind situat aproape în mijlocul Banatului nostru și având la poalele sale uzinele metalurgice din Reșița, tinde să ia pe zi ce trece proporții de o renumită stațiune climatică, a cărei faimă prin instalarea funicularului ce se va face peste câteva săptămâni, desigur va trece chiar hotarele Țării noastre.

După ce P. Sf. Sa a inițiat și însuși a ales locul zidirii unei biserici de lemn în stil maramureșan, sus pe munte, urcă cu mașina Duminecă în 31 Oct. a. c. însoțit de dl consilier ep. D. Sgăvârdea și secretar Pr. P. Toma spre a sfinți punerea pietrii fundamentale și a clopotelor dela lăcașul dumnezeesc ce se înalță acolo sus pe vârful muntelui, și în acelaș timp spre a implora binecuvântarea Tatălui Ceresc, ca această biserică care se află deja ridicată și pusă sub acoperiș, să poată fi cât mai repede terminată, ca să afle acolo mângâiere tot cel ce va intra într'ansa.

În fața bisericii P. Sf. Sa este întâmpinat de un sobor de preoți, îmbrăcați în odăjdii cu crucea și Evanghelia și anume: Protopop Dr. Nicolae Iorgovan și preoții Miron Mănescu — Văliug, Petru Toma, secretar eparhial, Gh. Păleanu—Câlnic și diacon Dim. Baloni, fiind bineventat de către pr. M. Mănescu din Văliug, care arată P. Sf. Sale, că după multe strădanii poate să anunțe că a aflat largă înțelegere la conducerea actuală a U. D. R-ului care cu multă marimozitate a îmbrățișat această inițiativă prea frumoasă.

Mulțumește P. Sf. Sale că nu a cruțat timp și oboseală ci însuși s'a ostenit până departe, în mijlocul naturii maiestose, ca să cinstească acest praznic de bucurie și să binecuvinteze opera osârdiei lor.

Se încep apoi cuvenitele servicii dumnezești, corul creștinilor din Văliug dând răspunsurile.

Momente solemne, rămân pentru numerosul public care a ținut să participe, actul îngropării hrisovului, și a sfințirii și temeluirii petrii fundamentale și a sfințirii celor două clopote, a căror nașe a fost D-na dir. Pop și D-na dir. Moarcăș.

După serviciul divin P. Sf. Sa în frumoase cuvinte arată care este rolul acestui sfânt lăcaș, aci sus pe munte, urmând ca să fie loc

de întărire sufletească nu numai pentru muncitorii U. D. R-ului, ci și pentru vizitatorii Stațiunii, cari aleargă aici pe munte ca să-și recapete puteri noi fizice, precum și ciobanilor cari prin fluierul lor au cântat doine neperitoare, exprimând durerile și suferințele acestui neam în trecut și cărora li se dă prilej de-acum înainte pe aceste meleaguri ca să îngenunchie și ei la acest sf. altar ca să imploare ajutorul celui de sus.

Aduce vii mulțumiri Dlui dir. gen. Al. Pop și Dlor directori Manciu, Moarcăș și inspectorul silvic Bogdan, precum și pr. M. Mănescu cari îndeosebi s'au ostenit la ridicarea bisericii.

În acest timp clopotele sunt înălțate în turn și după cuvântarea P. Sfinției Sale, glasul lor duios care va avea să răsune până în văi adânci și să cheme, la pioase rugi pe toți cei din jur, începe să răsune și să învezească parcă și pleșuvul munte, iar codrii din văi să tresalte și să se cutremure, la auzul glasului lor.

În acest timp, întreaga suită și întreg publicul coboară la cabana zidită de direcția U. D. R. din Reșița, cu scopul de a afla odihnă și recreație ucenicii, muncitorii și funcționarii dela aceste uzine, făcându-se sfințirea acestei mărețe clădiri, care are o capacitate de 120 paturi, cu două etaje și cu tot confortul posibil din zilele noastre.

După sfințirea apei, cu care se face apoi stropirea acestui local, P. Sf. Sa arată în puține cuvinte ce operă măreață s'a realizat prin ridicarea aici în mijlocul naturii a acestei falnice cabane.

Răspunsurile la serviciul sfințirii acestei cabane, le dă impecabil corul — dublucvartet din Reșița.

În numeroasa asistență am remarcat pe lângă Dl director gen. Pop, Dl dir. Manciu, Moarcăș, și pe Dl Col. Boitan, Dl Furlugean, deputat sinodal, toți inginerii șefi și inspectorii dela întreprinderile U. D. R-ului și mulți funcționari superiori din direcția generală.

După ce s'a servit o bogată masă, P. Sf. Sa luându-și rămas bun, se reîntoarce la reședință.

În drum cercetează biserică în reparație din *Slatina Timișului*, precum și oficiul parohial, dând sfaturi pentru împodobirea sf. locaș cum se cuvine.

Spicuri pentru carte

S'au scurs peste două decenii dela înfăptuirea mult visatului și supremului ideal național al mult încercatului popor român de veacuri în frământare sub jugul impilator al diferitelor popoare ostile sufletului și aspirațiilor neamului nostru.

Dela acest coplesitor eveniment pentru ființa noastră națională, nota de țară eminentemente agricolă a României a evoluat spre o accentuare, din ce în ce mai simțită, a industriei, atât din pricina înmulțirii întreprinderilor industriale, cât și din aceea a dezvoltării așezămintelor industriale cu un trecut puternic afirmat.

Printre acestea trebuie socotită și *industria grafică*, pe tărâmul căreia s'au realizat prefaceri mari de douăzeci de ani încoace; au fuzionat tipografiile mari, s'au instalat altele noi importante, în vreme ce aproape toate întreprinderile serioase de arte grafice și-au reînnoit inventarul, aducând uneltele și mașinile cele mai desăvârșite, ridicându-se la același nivel cu marile întreprinderi similare din apus.

Consecința acestor remarcabile eforturi de modernizare a industriei noastre grafice este bine evidențiată prin aspectul tot mai occidental în cari încep să se evidențieze și editurile, concurând prin organizarea lor, pe acelea din marile țări occidentale, unde la toate expozițiile de cărți a obținut toate distincțiile de onoare.

În același timp de progres evident, statistica de editură din România înregistrează o dublare a editurii cărții.

Implinirea unui veac dela întemeierea celei dintâi edituri românești n'a îndemnat pe nimeni să scrie istoricul editurilor noastre naționale, și e păcat, căci era cel mai prielnic moment de a se constata cât de aleasă și prețuită era, încă dela începuturile ei, îndeletnicirea aceasta de a descoperi cartea cea mai bună și de a o răspândi în lume, ca pe un crainic vestitor de viață nouă.

Tocmai de aceea s'au și așezat în fruntea acestei edituri — la început confundate cu tipografiile — corifeii scrisului românesc sau deschizătorii de drumuri noi: Ion Heliade Rădulescu, Mihail Cogălniceanu, Anton Pan, etc. alături de care se cuvine a aminti pe mitropolii și episcopii continuatori ai unei tradiții seculare, în frunte cu mitropolitul Andrei Șaguna.

Dar mai ales s'ar fi putut scoate în evidență greutatea răspândirii cărții literare la în-

ceputurile ei, ceea ce impune uneori, reducerea tirajului aproape la numărul așa zișilor „pre-numărați“, adică abonați care plăteau prețul cărții, anticipat înșirați de obicei la sfârșitul fiecărei cărți.

Peste un veac și mai bine, progresul editurilor românești este evident; alegerea operelor, impunerea și răspândirea lor a ajuns la un real progres.

Astăzi cartea românească nu mai stă ca o cenușăreasă alături de suratele sale străine, iar acest lucru s'a putut realiza datorită sacrificiilor ce se fac de unele edituri românești.

Încercări de a se crea o literatură spre care cetitorul să fie realmente atras, s'au făcut la noi, prin editarea de biblioteci, cuprinzând lucrări din diferite domenii, fie literare, fie științifice, îndeplinind nevoia cunoașterii, la un preț modest, a scrierilor de seamă din literatura noastră și literatura universală.

Editate cu o deosebită grijă de limbă, prezentată într-o aleasă înfățișare grafică, având un preț modest, accesibile tuturor, volumele apărute în aceste edituri, nădăjduim că vor fi apreciate de toți cei ce se străduesc pentru ridicarea nivelului intelectual al cetitorilor români.

La răscruce de drumuri pentru Neamul românesc, în clipele covârșitoare (excepționale pe care le trăim) ale istoriei sale, și editura Eparhiei noastre își împlinește cu sârguință misiunea de a lupta pe tărâmul spiritual bisericesc, pentru promovarea culturii naționale și spirituale în duhul vechei noastre tradiții bisericești.

Reorganizată, editura Eparhiei, înfruntând dificultățile împrejurărilor excepționale pe care le trăim, a isbutit în mai puțin de câțiva ani să realizeze și chiar să depășească programul de lucru pe care și-l fixase, ceea ce este un merit al ei, dar mai ales este meritul autorilor și cucernicilor preoți cititori de carte bună, cuviincios prezentată.

Căci o îndreptare nu poate veni decât dela întoarcerea la duhul vechei noastre tradiții spirituale bisericești, care se întemeiază pe desinteresare, respectul de adevăr, singurul care poate să însuflețească și să justifice înfățișarea fenomenelor spirituale, culturale și sociale.

În sfârșit autorii au căutat să înfățișeze continuitatea neîntreruptă a tradiției noastre bisericești și să determine partea de contribuție a neamului nostru în dezvoltarea universală a Bisericii. Ideea care i-a călăuzit a fost, după expresia lui Pascal, să reprezinte dezvoltarea

evenimentelor ca „istoria unui om care trăește veșnic și învață neconținut“.

Condițiile tehnice și forma îngrijită fac din cărțile editurii noastre cinstea de a putea fi puse alături de cele mai bune din străinătate. O spunem aceasta bazați pe premiul întâiu câștigat de tipografia noastră la expoziția cărții bănățene în anul 1942 la Timișoara.

Departate de spiritul comercial al timpurilor prin cari trecem, editura noastră înțelege să facă prin o severă selecțiune a lucrărilor tipărite, operă de reală calitate, neurmărind numai partea comercială.

Infruntând toate dificultățile actuale editura Eparhiei noastre pășește în fața cititorilor și a cucernicilor preoți cu un program de superioară finută culturală, așezată pe temelii serioase, desfășurând crezul său de totdeauna; „afirmarea românismului și spiritul de veche tradiție ortodoxă“.

Pr. Cornel Pițigo

8 Noemvrie 1943

Ziua de 8 Noemvrie e pentru biserică sărbătoarea SS. Arhangheli Mihail și Gavril, iar pentru calendarul național onomastica Majestății Sale Regelui.

Întâmplarea a vrut să mă bucur de acest îndoit praznic într'un sătuleț cu abea ceva peste 400 suflete. Dar beșugul de simțire și înviore ce mi-a prilejuit sătucul acesta în haină de îndoită sărbătoare, pe lângă toată amplexarea și farmecul marilor sărbători naționale în orașe, mi-a rămas ca o caldă și reconfortantă rezervă pentru multă vreme...

Și ce-am văzut, anume.

În biserică popor credincios puțin, obicei de altfel generalizat la noi, de când cu decretarea unor sărbători de bisericăști, și cu deslegarea pentru lucru. Tineretul era însă acolo, prezent.

La sfârșitul sf. Liturghii, rugăciunea pentru rege, în prezența tinerilor premilitari în frunte cu steagul lor mândru, umplând modestul lăcaș dumnezeesc.

Dar cu atâta, sărbătoarea nu s'a încheiat. Afară, în fața sfintei biserici învățătoarea grupându-și micii școlari intonează Imnul regal. Toată asistența, școlari, premilitari, intelectuali și popor descoperind capul în poziție de rigoare cântă imnul. Moment deosebit de impresionant. Dar nu mai puțin sunt mișcătoare cele vre-o 10-15 poezii, prin care fiecare elev își aduce tinerescul lui prinos Regelui. Sunt poe-

zii patriotice... Unii din cei mai bătrâni oftează, femeile plâng. Sunt momente în care sufletul vibrează intens... Preotul, talmăcește și el în câteva cuvinte sensul serbării. „Nu pomenim sfinții cari au fost cândva crainicii voii lui Dumnezeu în carne și oase, nu, nici martirii. Sunt ingerii cei buni, păzitorii Cerului, ei păzesc și pe oameni de rău, ei — cu Gavril în frunte — au vestit răscumpărarea omului pentru viață. Odată cu pomenirea lor prăznuim și pe acela care păzește patrimoniul nostru românesc, pe Rege“.

Incoronarea serbării o fac tot premilitarii, armata de mâine a Regelui, defilând în fața asistenței.

Abea se dă raportul — desigur toată lumea e numai ochi și urechi pentru ei, — și cineva cheamă discret pe comandant la o parte. „Premilitarii sunt liberi... ei sunt invitați la pomana eroului Gheorghe C., un camarad al lor“.

Praznicul acesta, ce admirabil sintetizează viața noastră toată, cu bucuriile, cu durerile și cu sbuciumările ei?!

Cu asemenea popor în inima căruia zace adânc respect pentru rege și pentru poruncile lui, bine condus, țara noastră va trebui să ajungă odată și odată mare și temută!

CUVÂNTUL VIEȚII

(I IOAN 1)

VII.

Nebunia egoismului

La Dumineca XXVI după pogorirea Sfântului Duh.

„Nebune întru această noapte vor cere sufletul tău dela tine, dar cele ce ai gătit, ale cui vor fi?“.

(Luca 12, 13-21)

Una din nenumăratele pricini păcătoase ale bogăției este fără îndoială: *iubirea de sine*, care cu privire la existență și avere se numește *egoism*.

Pornită în mod firesc din *instinctul de conservare*, și alimentată de *lăcomie*, iubirea de sine își desface ramurile spinoase ale *răutății*, înlăturând pe aproapele, în toate împrejurările vieții, printr'o *nesocotire* a „altuia“, care merge până la nesocotirea lui Dumnezeu.

Cuvântul vieții, numește această patimă a iubirii de sine: *orbire a minții* și o cuprinde într'un singur cuvânt: *nebie* (Lc. 12, 20) deoarece prin poftele cele nebunești și vătămătoare omul egoist căutând să se îmbogățească în cele materiale cade în pierzanie și osândă (cf. I. Tim. 6, 9.)

Grija de sine: Apostasie

Despre un asemenea om zice Psalmistul: „și omul în cinste fiind, alăturatu-s'a cu dobitoacele cele fără de minte și s'a asemănat lor“ (Ps. 48; 12).

Un astfel de om e atât de orbîț că nu mai poate vedea „păraiele de unt de lemn“ — ale milei,—nici „valurile de miere“ — ale poruncilor — (cf. Iov. 20, 17) cari duc la vieață. Pentru el, nici un frate, nici o autoritate; necunoscând și ne iubind pe fratele pe care-l vede, nu va recunoaște și nici iubi pe Dumnezeu pe care nu-L vede (I. Ioan), deaceea: „înlături dela noi, nu vrem să cunoaștem căile Tale, Cine este cel Atotputernic ca să-I slujim și ce folos vom avea să-I înălțăm rugăciuni“? (Iov 21, 14-15) Dar, o asemenea cugetare nu este altceva decât curată nebunie: „zis-a *cel nebun* intru inima sa: nu este Dumnezeu“ (Ps. 52, 1) Negarea lui Dumnezeu este nebunie pentru ființa omenească, deoarece Dumnezeu este principiul vieții și credința în El este condiția cea dintâiu a posibilității de vieață.

Intorcând spatele acestei unice realități, de vieață și disprețuind mijloacele moștenirii aceste realități (credința și iubirea) omul „pune cele rele în loc de bune“, prețuind numai timpul și cele ale vieții materialnice și trecătoare. Bogați sau săraci în baza acestui dispreț devin sclavii multului sau puținului ce-l au, părăsind gândul și grija de a se îmbogăți în Dumnezeu. Sfârșitul lor este moartea: deoarece vieața cuiva nu stă în pofta de avere și nici în prisosul ce-l are cineva din averile sale (Lc. 12, 15) acestea depărtează de Dumnezeu: „căci unde va fi comoara ta acolo va fi și inima ta“ (Mt. 6, 21) și depărtarea de Dumnezeu aduce pierirea: „căci iată tot cel ce se depărtează dela Tine va pieri.“ „Ps. 72, 26).

Deaceea: „nebune întru această noapte vor cere sufletul tău dela tine, dar cele ce ai adunat ale cui vor fi“ (Lc. 12, 20).

Arătat este că n'am adus ceva pe lumea aceasta și nici nu vom putea să luăm cu noi (cf. Iov I, 21), dar faptele credinței și ale iubirii de Dumnezeu și de oameni acelea vor forma „pungile care nu se învechesc“, „comorile nedeschertate din ceriuri“ cari apropie de Dumnezeu și cheazăuiesc vieața. Pentru acest motiv, fapta „lipirei inimii de cele pământești“ izvorâtă din egoism este deșertăciune și egoismul nebunie.

Rațiunea iubirii de sine

Iubirea de sine își are rațiunea de a fi, numai dacă servește faptelor de mântuire și feri-

cire a omului atât aici cât și mai ales în veșnicie. Glas al conștiinței prin care omul își găsește locul providențial în care a fost pus Dumnezeu în lume, iubirea de sine pe lângă fapta conservării trupesti și sufletești a vieții omului este măsura cea dintâiu, cea mai simțită și mai evidentă a iubirii de aproapele: „să iubești pe aproapele tău *ca însu-ți pe tine*“. (Lc. 10, 27) Fără de simțirea intimă a amorului propriu, omul nu ar fi capabil de compătimire și faptele milei ar fi lipsite de caracteristica jertferei și de prețul răsplătirei.

Grija de suflet: îmbogățire

Însă pentruca iubirea de sine să se poată ridica la aceste înălțimi creștine, are nevoie de spiritualizarea aripilor prin *grija de suflet*, care este mai mult decât hrana, decât trupul și decât haina (Lc. 12, 23).

Îndreptându-și atenția spre suflet, omul se odihnește în pacea launtrică (Rom. 5, 1) se hrănește ascultând și făcând voia lui Dumnezeu (Ioan 4, 34) și se veselește în fericirea negrăită a iubirii de Dumnezeu și de aproapele: „dacă știți acestea fericiți sunteți când le veți și face“. (Ioan 13, 17). Atenția și grija pentru cele sufletești smulge pe om din mediul grossier al averilor și-l înalță prin uitarea de sine până la înălțimea „*lepădării de sine*“ a crucificării „de fiecare zi“, asigurând mântuirea personală și fericirea vieții de aici și a celei veșnice de dincolo. „Căci Impărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și becură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt“ (Rom. 14, 17).

Către această bogăție ne îndeamnă Cuvântul Vieții arătându-ne tragica perspectivă a a bogatului nebun: „în noaptea aceasta vor lua sufletul dela tine și cele ce ai adunat ale cui vor fi“.

Această bogăție însemnează câștigarea tuturor realităților veșnice și sunt rezultatul „îmbogățirii în Dumnezeu“. Un sfânt părinte a zis: „Sfinții având pe Dumnezeu întru Sine și pe cele de aici le moștenesc și pe cele de dincolo, de vreme ce și acestea de aici și cele de dincolo sunt ale lui Hristos, și cei ce îl au pe Hristos au și pe cele ale Lui. Iar cel ce are lumea, adică patimile, măcar de ar avea întreaga lume nimic nu are, fără numai patimile ce-l stăpânesc pe el“ (Pateric).

Omul slujind cele ale Impărăției lui Dumnezeu se îmbogățește cu El clipă de clipă prin Har și Lumină, care-l face să strălucească în chipul îngerilor, iar cei cari se lasă să slujească lumii și averilor pământești devin întru asemănarea îngerilor întunerecului adecă a diavolilor, și

din acest întunec câștigat în viața pământească vor trăi veșnic în munca veșnică.

Se istorisește în Pateric că un bătrân sfânt, cu viața care a avut darul de a tămădui boalele și pe cei îndrăciți, a ajuns printr'o împrejurare oarecare să moștenească avere și livezi de cari a început să poarte grijă. După obiceiul într'una din zile, i-au adus pe un îndrăcit și a zis bătrânul către diavol: „ieși din zidirea lui Dumnezeu!, dar diavolul a zis: „nu te ascult pe tine“. Zis-a bătrânul: „pentruce?“ iar diavolul a răspuns: „pentru că te-ai făcut ca unul din noi, lăsând grija cea către Dumnezeu și îndeletnicindu-te cu grija pământească“. Iată rațiunea morții sufletești a bogatului nebun și a tuturor acelor cari își pun nădejdea în bunurile trecătoare ale acestei lumii, nu numai în averi ci și în deșartele filosofii așezate după stihiiile lumii și nu după Hristos, cari sunt nebunie înaintea lui Dumnezeu (I Cor. 3, 19).

Înțelepciunea Divinei bogății

Știind toate acestea, orice om priceput dacă se găsește în furtuna primejdurii vieții prin aceste „bogății trecătoare și stricăcioase“ este dator să-și salveze corăbioara ființei sale aruncând dela sine tot ce-l poate îngreua prin milostenie și „omorârea mădularelor omului pământesc: desfrânarea, necurăția, patima, pofta rea și sgârzenia, care este o închinare de idoli“ (Col. 3, 5) „iar desfrânarea și orice necurăție și *poftă de avere* nici să se pomenească între voi, precum se cuvine sfinților“, și „nimeni să nu vă amăgească cu cuvinte deșarte, căci pentru aceasta vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării“ (Ef. 5, 3-5). „*Nebune în noaptea aceasta* vor cere suflul dela tine, dar cele ce ai adunat cui vor rămânea“.

„Pentru aceasta nu fiți fără de minte ci înțelegeți care este voia Domnului, și nu vă îmbătați de vin întru care este desfrânarea, ci înțelegeți care este voia Domnului“ (Ef. 5, 17-8), căci în aceasta stă bogăția în Dumnezeu: „Legea Domnului fără prihană, mărturia Domnului credincioasă, care înțelepțește pruncii, dreptățile Domnului, drepte, cele ce veselesc inima, poruncile Domnului strălucite, care luminează ochii; frica Domnului curată, care rămâne în veacul veacului; judecățile Domnului adevărate, care îndreaptă pașii; dorite's *mai vărtos decât aurul și decât piatra scumpă mult*, și mai dulci decât mierea și fagurul, și când robul tău păzește acestea răsplătire este multă (Ps. 18, 8-12).

Dorind aceste comori și disprețuind stricăcioasele și înșelătoarele bogății ale lumii--omul va ajunge să se îmbogățească în Dumnezeu și

să trăiască în veci, iar moartea trupeză nu va fi năprasnică despărțire, ci fericita trecere la moștenirea Vieții: „Dacă te întorci la Cel Atotputernic și te smerești și dacă depărtezi nedreptatea dela casa ta, atunci aurul tău îl vei prețui drept țărână și comorile osirului drept pietrii, pentru că cel Atotputernic va fi pentru tine munte de aur și grămezi de argint“. (Iov 22, 23-25). „Atunci tu te vei desfăta întru Cel Atotputernic și vei ridica fața ta către Dumnezeu... și lumina Lui va străluci pe toate cărările tale“ (idem v. 26, 28).

Așa este omul care se îmbogățește în Dumnezeu lepădând nebunia egoismului.

Rugăciune:

Grija vieții m'a scos din raiu, și ce voiu face cu desnădăjduitul; pentru aceasta bat în ușă și strig: Doamne, Doamne, deschide-mi prin pocăință și mă mântuește. Amin.

VIII.

Deslegătorul răutății

La Duminica XXVII după Pogorirea sf. Duh.
(Luca 13, 10-17)

„Oare această sîcă a lui Avraam pe care Salona a legat-o de 18 ani, nu se cădea a se deslega de legăturile acestea în ziua Sâmb. lei“.

(Luca 13, 16)

Dușăcum *boala* este semnul unei funcționări anormale a organismului unei ființe vii, și *durerea* este răsunetul psiho-fizic al boalei, tot așa *viețea păcătoasă* și răsunetul ei: *suferința* de orice natură, a fapturilor cuvântătoare, sunt rezultatul atitudinii anormale și funcționării nenaturale a puterii lor sufletești față de Dumnezeu și față de celelalte fături.

Rațiunea răutății

Intrată în lume odată cu păcatul: „spini și pâlămidă îți va crește ție... întru sudoarea frunții vei mânca pâinea ta (Gen. 3, 17-18). **Suferința**, a devenit instrumentul pedepsirii atitudinii de *răsvățire și neascultare a omului pe pământ*.

Iov și bătrâna gârbovită din cauza „legăturilor satanei“ pe care o izbăvește Mântuitorul după 18 ani de suferință, sunt răspunsul clar pe care-l primește cercetătorul sincer cu privire la sensul suferinței în lume.

Satan, protivnicul omului (I Petru 5, 8) și al lui Dumnezeu (Zah. 3, 1; I. Tess. 2, 18) numit și săpânitorul veacului acestuia (Ioan 14, 30) nu încetează a pizmui starea de grație a îngerilor și perspectiva de mântuire a oamenilor, deaceia caută „ca un un leu răcnind, căutând

pe cine să înghită" (I Petru 5, 8) prinzând pe mulți „slabi de îngeri" și slujitori ai poftelor în legăturile lor. Nici dreptii nu sunt scutiți de ghiarele ascuțite ale invidiei lui ce și le înfige adesea în carnea trupului producând boale, suferințe și chinuri, mizerie și durere, dar de suflul lor nu se poate atinge (Iov 1, 12; 2, 6). Legături ale păcatului și legături ale durerii, ispitele diavolului sunt manifestări ale răutății isvorite din *primordiala răsvărire*, iar sensul existenței lor în lume îl cuprinde *necesitatea justificării*, a dreptei răsplătiri a lui Dumnezeu, care a făcut din ele instrumente ale Dreptății.

Posibilitatea izbăvirii

Dar după cum din legăturile boalei există nădejde de tămăduire, tot așa din legăturile diavolului ce se manifestă atât de variat în lume, există posibilitate de izbăvire.

Singura condiție este restabilirea unei cât mai drepte funcționări a organismului sau a puterilor sufletești.

Mijlocitorul unei astfel de restabiliri este Doftorul. Pentru aceasta Cuvântul Vieții se numește pe drept cuvânt Doftorul sufletelor și al trupurilor și vindecările minunate săvârșite de El, cari, toate au legătură intimă cu *restabilirea și reabilitarea sufletului în atitudinea sa față de Bunul Dumnezeu* formează în paginile sf. Scripturi strălucita dovadă a necesității absolute a fiecărui om de a alerga la ajutorul acestui Doftor divin, pentru izbăvirea de Satana „care leagă sufletele" (Lc. 10, 16).

Pentru această „mânecare" la El nu este lege și sinagoga așa numitei „politete fațarnice" care lasă „de azi pe mâine", amânând fapta vindecării unui suflet *gârbovit de pădăte, mizerie, suferință, nedreptate și „chin"* de orice natură, trebuie să-și dărâme zidurile împietririi în fața iubirii lui Dumnezeu „care a venit să mântuiască pe cel pierdut" *ori când, ori în ce moment: „acum este vremea bine primită, acum este ziua mântuirii"* (II Cor. 6, 2).

Sensul durerii din această împrejurare, pe lângă justificarea unei dreptăți (prin suferință) este dovedirea iubirii lui Dumnezeu (prin tămăduire și mai ales prin mântuire). Durerii omenești, Dumnezeu îi răspunde prin mila și deșertare: „așa a iubit Dumnezeu lumea încât pe unul născut Fiul Său L-a dat ca tot cel ce crede întru El să nu piară, ci să aibe viață veșnică" (Ioan 3, 16). Cuvântul milostivirii sale exprimat în sfatul cel mai înainte de veci „trup s'a făcut și s'a sălășluit întru noi": „să binevestesc săracilor, să vindec pe cei cu inima zdrobită, să vestesc robilor slobozire și orbilor vedere, să slobozesc

pe cei strâmtorați și să vestesc anul milei Domnului" (Luca 4, 18).

Bucuria mântuirii

Transfigurat în durere sfântă, îmbătat de fericire, plin de înțelepciune, creștinul prăznuiește Sabatul fericirii în zilele suferinței sale pentru bine, adevăr și dreptate (Ps. 89, 17-18) și înalță slujba lui Dumnezeu prin fapte de milostenie la altarul binefacerilor de tot felul „cu timp și fără de timp".

Semnul păcatului: *durerea*, și plata lui: *moartea*, la picioarele Crucii divinului Doftor, *transfigurează suferința în nimb de sfințenie și raze de fericire*, deschizându-i creștinului și Lumei întregi orizontul de largă înțelegere a iubirii nemărginite a lui Dumnezeu, arătată prin Iisus Hristos Izbăvitorul și Doftorul sufletelor și al trupurilor.

Pentru aceasta, (Efes. 6, 13-17) este atitudinea necesară unei fapturi cuvântătoare pentru a birui și înconjura „durerea" și a nu fi prins de legăturile lui Satana.

Ș T I R I

Din prilejul sărbătorii SS. Arhangheli Mihail și Gavril, P. S. Episcop Veniamin a trimis următoarele telegrame:

Majestății Sale

Regelui Mihai I.

București.

În numele Clerului și poporului din Eparhia Caransebeșului și al nostru personal, rugăm pe Majestatea Voastră să binevoiască a primi din prilejul zilei onomastice omagiale urări, înălțând rugăciuni pentru sănătatea și glorioasa domnie a Majestății Voastre reîntregitor de Țară și neam.

Episcop:
† VENIAMIN

Excelenței Sale

Profesor Mihail Antonescu
Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri

București.

Din prilejul zilei onomastice, Vă rugăm să primiți din partea Noastră și a Clerului și poporului din Eparhia Caransebeșului respectuoase urări de viață îndelungată și sănătate pentru desăvârșirea năzuințelor puse cu atâta inimă în slujba Țării și Bisericii.

Episcop:
† VENIAMIN

La telegrame, P. S. Sa a primit următoarele răspunsuri.

Din partea M. S. Regelui:

Vă mulțumesc călduros

Mihai

— Din partea dlui Vicepreședinte:

Rog pe P. Sf. Voastră să primească călduroasele mele mulțumiri pentru bunele urări ce mi-a trimis.

Mihai Antonescu
Vice Președ. Cons. de Miniștrii

Personale. P. S. Episcop Veniamin a călătorit Marți 16 Noembrie la București pentru a aranja unele cauze ale Episcopiei și s'a înapoiat la reședința Duminecă, 21 I. e. cu acceleratul de dimineața.

Hirotonire: P. S. Sa a binevoit a hirotoni intru presbiter pe diaconul *Martin Nouac*, iar intru diacon pe studentul teolog *Nicolae Corneanu* și intru diacen și presbiter pe *Stelian I. Marinescu* pentru parohia Pogănești.

Prea Sfinția Sa Episcopul Veniamin, însoțit de secretarul eparhial P. Toma, a făcut în ziua de 5 Noembrie a. c. „vizitații canonice inopinată” în comunele Ciuta, -Maciova și Peștere, cu care ocazie a inspectat biroul oficiului parohial, făcând revizia amănunțită a matricolelor și actelor oficioase, a bisericii și a sf. altar.

Tot asemenea a vizitat și parohia Slatina-mică. Cu aceste ocazii P. Sf. Sa s'a interesat îndeaproape de felul cum Cuc. noștri preoți își îndeplinesc misiunea lor și cum colaborează cu organele administrative locale.

Aniversarea zilei onomastice a M. S. Mihai I a fost prilej de aleasă reculegere pentru toți fiii patriei române. Dealungul și dealatul țării în toate orașele și satele s'au înălțat rugăciuni în sfințele biserici pentru viața și sănătatea tânărului nostru rege. Cu deosebire tineretul care crește împreună cu regele în vremuri de grea încețare, simte alături de regele nostru și nădăruște cu El în sosirea unor vremuri mai ferice, de pace... În biserica noastră catedrală s'a oficiat, după sf. Liturghie, un Tedeum pontificat de P. S. Episcop Veniamin în prezența autorităților civile și militare.

Luni la Serbarea sf. Arhangheli (8 Nov. a. c.) a avut loc în com. Luncașița adunarea de peste an a Oastei Domnului din această comună, cu care ocazie s'a sfințit și steagul acestei societăți religioase și s'a luat legământul mai multor frați și surori ostașe, în fața delegatului sf. Episcopiei, într'un cadru impresionant ce ne duce cu gândul la primele timpuri ale entuziasmului creștin. Remarcăm cu deosebită bucurie râvna pastorală a tânărului Preot Ioan Săbăilă și armonioasa colaborare a ostașilor Domnului în frunte cu conducătorul lor Dimitrie Răescu un credincios pe care faptele și evlavia și supunerea față de păstorul lor sufletesc îl propun spre pildă celorlalți frați ostași — lucru ce face ca Luncașița să devină un centru de sprijin duhovnicesc pentru comunele din jur. Bunul Dumnezeu să le ajute. Slăvit să fie Domnul.

Dl prof. I. Petrovici, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor a asistat Luni, 8 Noembrie a. c. la deschiderea solemnă a Universității Cluj-Timșoara. Prezența dlui ministru a fost prilej de mare sărbătoare. Acum câteva săptămâni, cu prilejul solemnității dela Beiuș dsa desinea așa de plastic și de frumos rolul Bisericii, spunând: „Nu ajunge ca Religia să aibă o doctrină, ci trebuie să știe să o dirijeze, ceace înseamnă să facă din ea un instrument de acțiune și de înlăptuiri practice. Dacă acest lucru s'a putut spune despre religie, cu atât mai mult se poate spune despre Biserică, care e o instituție cu obligații militante. Un mare filosof ve-

chi spunea: toate științele sunt vătămătoare dacă nu sunt întovărășite de știința bunătății... Este unul din rolurile principale ale Bisericii să desfunde izvoarele de bunătate care zac în sufletul omenesc și să le facă să curgă din belșug.

Binele curge din inimă, iar inima nu obosește ca mintea. Poți obosi gândind dar nu poți obosi iubind și făcând bine aproapelui.

În clipele de încercare prin care trece neamul, Biserica dă o mărturie a bunătății sufletului nostru, gândindu-se la alinarea suferințelor celor nevoiași și părăsiți. Odată cu rugile de astăzi se înalță spre Cer fumul bunătății noastre, neavând a cere în schimb lui Dumnezeu decât să reverse și El dreptatea întreagă pentru toate așteptările noastre legitime”.

Vizitând în 9 Noembrie 1943 Academia Teologică dela Arad. dl ministru Ioan Petrovici în răspunsul la cuvântarea de bineventare a P. S. Episcop Andrei și a păr. rector Dr. Nicolae Popovici încă a precizat unele realități într'o lapidară și clasă formă. Spicuiam aci.

„Școala și Biserica — după cum a spus Prea Sfințitul Părinte Andrei, n'un fost niciodată despărțite, nici în Ardeal și nici în Vechiul Regat, ci au mers mână în mână pe același drum...”

Nu se poate separa niciodată știința de credință, iar sufletul este o unitate firească și organică ce nu se poate diviza.

„Epoca necredinței este epoca cea mai nefericită din viața mea, deși este o epocă din tinerețe. Îmi aduc aminte că în acea vreme eram un tânăr melancolic, amărât și am trăit zilele cele mai nefericite, până ce grație studiilor spirituale și școlii m'am întors la credința religioasă.”

Puțina știință îndepărtează de Dumnezeu, știința nullă luminează cărările, potă este îndoiele, umple sufletul de căldura credinței și apropie de Dumnezeu”.

În legătură cu educația fizică și sportul, dl ministru a spus: „Recunosc necesitatea acestora, dar sunt convins că eroismul mai este și altceva decât mușchi, forță, automobil, avion. Eroismului îi este esențială mai ales conștiința datoriei și a jertfei...”

Vreau deci ca, în învățământ, cununa spiritualității să rămână intactă... Urmărim rafinarea sufletului printr'o cultură intensă a frumosului de ordin spiritual, în tovărășia adevărului și a credinței religioase, pentru a obține un cetățean bun, plind de abnegație și de entuziasm”.

Cercuri religioase. *Miercuri*, 27 Octombrie cu ocazia hramului s'a ținut ședința pastorală în Jupa. S'a celebrat sf. Liturghie în soborul preoților I. Mihuța, P. Moisesescu, P. Bică și V. Filip, precum și a diaconului Gulman, impresionând adânc pe credincioși. A predicat pr. I. Mihuța despre nemurirea sufletului. La parastasul pentru eroi a predicat pr. V. Filip. La Vecernie a predicat pr. locului P. Moisesescu, iar în ședința intimă pr. P. Bică a vorbit despre „lumină și adevăr”.

Duminecă în 7 Noembrie s'a ținut o ședință a cercului pastoral Boeșa în Montom. La sf. Liturghie oficiată în sobor de preoții cercului în frunte cu păr. protopop Dr. N. Iorgovan pe lângă creștinii localnici, au luat parte premilitarii și extrașcolarii subcentrului Câlnic. A predicat păr. protopop despre porunca iubirii de Dumnezeu. După masă s'a desfășurat la Căminul Cultural șezătoare organizației „Muncă și Lumină”. Tot păr. protopop a vorbit și aici dând îndemnuri pentru cinstirea

zilei Domnului, așa cum ne învață porunca Bisericii. Dl insp. silvic C. Cinghiță, șeful Ocolului silvic U. D. R. din Bocșa, un animat propagator de cultură, a combătut și aici ca la Ezeriș plaga depopulării Banatului prin lipsa de copii. Programul a fost instructiv, distractiv și cu coruri, declamări și piese de teatru.

Duminică în 14 Noembrie 1943 preoții aparținători cercului Mătnicul-Mare, s'au întrunit în ședință la sediul cercului.

Răspunsurile la liturghia oficiată de soborul preoților: Ion Borlovan, Bujor Borlovan, Gheorghe Cornean și Remus Olariu, le-a dat corul bisericesc local sub conducerea păstorului lor sufletesc Iova Drăghina.

Predica duminicii a rostit-o pr. Ioan Borlovan din Maciova, explicând frumoasa parabolă a samarineanului milostiv. „Preotul român ortodox eri și azi“ a fost subiectul comunicării preotului Remus Olariu din Prisaca, ținută la ședința intimă. După Vecernia oficiată de toți preoții cercului, s'a citit rugăciunea pentru vreme de războiu, iar Părintele Gh. Corneanu din Ohaba-mătnică roștit cuvântarea sa „despre păcat“.

Sărbătorirea dlui profesor Dr. Ioan Lupaș.

Academia Română a sărbătorit la 29 Octomvrie 1943 într'o ședință publică pe dl profesor Dr. Ioan Lupaș, marele nostru istoric, din prilejul împlinirii a 60 ani de viață. Cu acea ocazie s'a predat sărbătoritului un volum omagial, cuprinzând o vastă culegere de studii istorice, de către prietenii și ucenicii distinsului sărbătorit. Participăm suflutește împreună cu întreaga suflare românească la bucuria acestei sărbătoriri, căci marele istoriograf, ca preot român, a îmbogățit și istoria Bisericii noastre cu alese studii, în cari — ca dealtfel din întreaga dsale operă — abundă un viguros duh creștinesc ortodox.

Sărbătorirea păr. Dr. Gh. Ciuhandu s'a făcut

Joi în 11 Noembrie din prilejul împlinirii a 20 ani de președinție a Asoc. Clerului „Andrei Șaguna“. Președinții secțiilor eparhiale — prot. E. Ciorari, Z. Moga, R. G. Ancușa, Al. Baba, preoții M. Șora și V. Mihuțiu, i-au înmănat sărbătoritului o frumoasă cruce de argint, cu pietre prețioase și cu lanț de aur, cumpărată din contribuția tuturor preoților din Mitropolie. Pe lângă desfășurarea unei festivități sobre, s'a mai înregistrat și următoarea faptă de laudă: cu 15.000 Lei, rămași din suma adunată pentru cumpărarea crucii, s'a pus baza unui fond „Dr. Gh. Ciuhandu“, pentru premiarea lucrărilor mai bune din cadrul Asociației „Andrei Șaguna“. Imprejurările excepționale au împedecat desigur sărbătorirea acestui vrednic și harnic președinte, așa cum meritele sale, cunoscute de toți, ar fi cerut... Dumnezeu să-i dea încă putere de muncă pentru binele Bisericii ortodoxe strămoșești!

„**Văzut-am lumina cea adevărată**“, așa vor fi zis cei cinci copii bapțiști cari au fost botezați în ziua de 17 Octomvrie 1943 în Coronini. În cinstea venirii la alvie a celor cinci suflete s'a organizat o adevărată sărbătoare în micuța comună din Valca Dunării. Sf. Liturghie a fost oficiată în sobor de preotul M. Cuzmanovici din Moldova-nouă și N. Ghindea din Coronini. La sfârșit a avut loc botezul, nași fiind Dl căpitan Grigoriu cu Dna. Preotul locului a mulțumit nașilor pentru munca depusă în combaterea bapțiștilor, apoi a împărțit iconițe, cruciulițe și cărți de rugăciuni, trimise de P. S. Episcop Veniamin. S'a făcut apoi procesiune cu litiă până la fosta casă de rugăciune a bapțiștilor unde s'a făcut sfințirea apei și stropirea localului, transformat în casă

culturală. La această serbare a participat: un reprezentant al Astei, distribuind cărți, reviste și ziare, reprezentanții autorităților locale și mulțime mare de popor credincios.

O vizită plăcută în comuna Sadova-nouă

a fost vizita păr. protopop, colonel pens. Iosif Serafim din Sibiu. Sf. Sa și-a început cariera în această comună veche românească acum 48 de ani, ca învățator. Foștii elevi, încărunțiți, au alergat totuși cu bucurie să întâmpine pe dascălul lor iubit de odinioară. Păr. Serafim a celebrat Vecernia, utrenia și sf. Liturghie în zilele de 6 și 7 Noembrie, în biserica tixită de credincioși. În predică a îndemnat poporul la credință tare, asemănătoare femeii din sf. Evanghelie și a celei lui Iair. Totodată laudă progresul poporului, bine condus de înaintestătorii săi. Iar, ca o amintire a momentelor petrecute Sf. Sa a dăruit vesminte bisericești în valoare de 12000 Lei, pentru ce parohia în frunte cu vrednicul ei preot îi aduce mulțumiri și îl asigură de nețărmurită recunoștință.

Mihail Eminescu nemuritorul poet al neamului

trăiește tot mai intens în inimile posterității... Îi și stă bine tineretului român să întrețină flacăra unui adevărat cult al marelui poet, care și-a iubit neamul mai mult ca orice pe lume. Astăzi mai ales când străinismul se cuibărește adânc printre noi, în toate câte avem, să nu pierdem din vedere testamentul politic și național al lui Mihail Eminescu... De aceea subliniem gândul patriotic al dlui profesor I. Nicola care, din prilejul SS. Arhangheli Mihail și Gavril a aranjat la librăria noastră o vitrină cu toate operele și edițiile operelor, inclusiv potretul poetului. Profesorii și elevii cari îi secondează și îi urmează pe calea bună, sunt educatorii sinceri și desinterețați ai Neamului. Laudă lor!

† Mitropolitul Gurie a adormit în Domnul în

16 Noembrie 1943 fiind suferind de o dublă pneumonie. Răposatul moare în vârstă de 66 ani, după o arhipăstorie de aproape două decenii. Basarabean de origine, a îndurat sub Ruși exilul pentru sentimentele sale românești. Face parte din garda basarabenilor luptători pentru unirea cu patria mamă, cece l-a și designat pentru demnitatea ce a ocupat. Biserica ortodoxă din provincia românească a Basarabiei a cunoscut o epocă destul de frumoasă sub sceptrul regretatului mitropolit. Dumnezeu să-l odihnească între cei buni ai Săii!

Pioasă ceremonie a avut loc în orașul nostru

Duminică din prilejul reînnoșării în cimitirul eroilor a osemintelor vitejilor din trecutul războiu. După sf. liturghie, în prezența P. S. Episcop Veniamin, o împunătoare litiă a eșit la cimitirul eroilor. Aici s'a săvârșit un serviciu religios după care au vorbit mișcător I. P. C. Arhim. Dr. L. Busuioc, dl Lt. Col. C. Fortunescu și dna Olga Sgaverdia, ca președ. a soc. femeilor pentru îngrijirea cimitirelor. Au participat: armata, premilitarii, elevii tuturor școalelor cari toți au depus coroane și floări pe mormintele eroilor.

Nouii vicari patriarhali. II. PP. CC. Arhim.

Atanasie Dincă, starețul mănăstirii Căldărușani și protos. Irineu Gafton au fost numiți vicari ai sfintei Patriarhii.

Duminică în 7 Noembrie a. c. s'a făcut în

ainte sfințirea bisericii din Mal de către protopopul I. Suru al Caransebeșului. Meritul pentru ridicarea bisericii revine și locuitorilor în frunte cu preotul Nicolae Bogdan dar revine mai ales dlui Eugen Pucerea directorul Uzi-

nei Ferdinand și primar al comunei. Sfințirea s'a făcut cu fast, la sf. Liturghie a servit păr. protopop cu soborul preoților G. Popovici, I. Terovan, N. Bogdan, I. Racoveanu, I. Turcan și diaconul prof. Dr. Mircea Chialda; pentru comună ca de altfel pentru întreaga Vale a Bistrei a fost prilej de înălțătoare sărbătoare.

† **Preotul Nicolae Ivanescu** din Marga a adormit în Domnul zilele trecute. Răposatul a fost preot conștiincios, iubitor de pace, atrăgându-și asupra-și aprecierea superiorilor, cari l-au distins cu brâu roșu. La venirea P. S. Episcop Veniamin răposatul l-a salutat mai întâi pe pământ bănățean, comuna Marga fiind mărginașe cu Ardealul.

Odihnească în pace!

Din motive tehnice Foaiă Diecezană n'a putut apare până acum.

Aviz. Din salariul preotesc pro Octomvrie a. c.; plus diferența de majorare pro Septemvrie—Octomvrie a. c. s'a detras câte 400 Lei pentru un caz de moarte.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 6656 C. 1943.

Circulară

Către toate Oficiile parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului

Monitorul Oficial Nr. 257 din 2 Noemvrie a. c. a publicat următorul

Decret-Lege

pentru reglementarea situației juridice a bunurilor fostelor școale confesionale ortodoxe române și române unite statificate.

Art. I. Toate bunurile fostelor școale primare confesionale române ortodoxe și române unite din Transilvania, Crișana și Banat, care după 1919 au devenit școli de Stat, sunt și rămân proprietatea parohiilor române ortodoxe sau unite respective.

Art. II. Aceste bunuri vor continua însă a servi nevoilor școalelor primare de Stat românești pe tot timpul funcționării lor.

Art. III. Bunurile prevăzute de articolele precedente, din oficiu, sau la cererea vreuneia din părțile interesate, vor fi întabulate cu titlul de proprietate, pe numele parohiilor respective, cu mențiunea dreptului de folosință a Statului pentru școalele primare românești.

Art. IV. Comunele, în virtutea obligației legale de a întreține învățământul primar din punct de vedere material, vor înscrie, cu începere dela 1 Aprilie 1943, în bugetele respective, subvenții în favoarea Parohiilor române-

ortodoxe și române-unite, pentru bunurile folosite de școalele primare de Stat.

Aceste subvenții se vor stabili de către comisiuni mixte care vor lucra câte una la fiecare inspectorat școlar regional și vor fi compuse din câte un delegat al Sfintei Mitropolii a Ardealului, al Ministerului de Interne și al Casei Școalelor.

Art. V. *Procesele existente* între diferite unități constitutive ale Bisericii ortodoxe-române sau române-unite, de o parte și Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, Casa școalelor și a Culturii poporului, Comitetele școlare sau diferitele comune de altă parte, cu privire la bunurile prevăzute de art. I se declară stinse prin efectul prezentei legi în fața oricărei instanțe s'ar găsi la data publicării legii de față, fără cheltuieli de judecată sau despăgubiri pe trecut.

Dat în București la 30 Octomvrie 1943.

ANTONESCU Mareșal al României și Conducătorul Statului, Ministrul culturii naționale și al cultelor, Prof. I. Petrovici, Ministrul afacerilor interne, General de Corp de Armată D. I. Popescu, Ministrul finanțelor Alexandru D. Neagu, Ministrul justiției Ion C. Marinescu.

Nr. 2.914.

Raportul d-lor miniștri: al culturii naționale și al cultelor, al finanțelor, al afacerilor interne și cel al justiției către dl Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului.

Domnule Mareșal,

Până la unire, învățământul primar românesc în ținuturile alipite dela Ungaria, era pur confesional, fiind întreținut și condus de bisericile ortodoxe române și române-unite.

Aceste școale erau dotate de către biserică cu local și teren de grădina școlară, precum și întreg materialul didactic necesar.

Bunurile respective afectate nevoilor învățământului românesc deși proprietatea bisericii, totuși foarte multe dintre ele au fost înscrise din eroare în cărțile funduare, nu pe numele bisericii, care era adevăratul proprietar, ci pe numele unor instituții lipsite de personalitate juridică, cum ar fi: „Școala confesională ortodoxă română” sau „Fondul școlar unit român” etc.

Prin urmare, în loc ca bunul să fie întabulat pe numele proprietarului, s'a înscris datorită unei practici aproape constante, indicându-se numai afecțiunile bunului.

În 1919, după unire, Statul român a preluat asupra sa conducerea și întreținerea învățământului primar românesc din ținuturile alipite înlocuind învățământul confesional, prin învățământul de Stat.

Din cauza erorilor comise cu ocazia întabulării în cărțile funduare a bunurilor care până la unire fuseseră afectate de către biserică nevoilor fostelor școli confesionale, s'au produs, în urma statificării învățământului confesional primar, o serie de confuziuni și încurcături, prin aceea că unele organe ale Ministerului Culturii Na-

ționale și al Cultelor au crezut că prin statificarea învățământului, Statul ar fi devenit proprietar asupra bunurilor afectate fostelor școli confesionale. Eroarea și confuziunea a mers atât de departe încât unele instanțe judecătorești, au admis intabularea acestor bunuri pe numele Statului, în timp ce altele, cele mai multe de altfel au respins asemenea intabulări pe motivul bine întemeiat că Statul nu poate justifica nici un fel de titlu de proprietate.

În sfârșit o parte din instanțele judecătorești, au admis cererile parohiilor și au îndreptat eroarea săvârșită cu ocazia întocmirii cărților funduare, intabulând bunurile respective de pe numele „Fond școlar ortodox român” sau „Școala confesională ortodoxă română” instituțiuni lipsite de personalitate juridică, pe numele Parohiei ortodoxe române respective, care era adevăratul proprietar.

Este de remarcat că toate aceste litigii între Stat și Biserică care durează de mai bine de 15 ani, nu s'au soluționat nici odată în fond de către instanțele judecătorești competente, ci numai pe cale sumară a: „rectificării”, prevăzută de procedura cărților funduare.

Astăzi ne găsim înaintea Inaltei Curți de Casație cu o serie de recursuri declarate, fie de Stat, fie de Biserică, care până în prezent nu au fost soluționate.

Pentru a curina — odată pentru totdeauna — această controversă care își are originea într'o eroare profundă și a pune definitiv capăt litigiilor dintre Stat și Biserică, atât de dăunătoare neamului nostru, am socotit necesar să întocmim alăturatul proiect de decret-lege, menit să reglementeze situațiunea juridică a acestor bunuri, așa fel încât pe deoparte, biserica să fie reintegrată în drepturile sale de proprietate, iar pe de altă parte, nici Statul să nu sufere din lipsa de folosință a unui important număr de imobile necesare școlii.

Primiți, vă rugăm, Domnule Mareșal, asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

Ministrul culturii naționale și al cultelor,
Prof. I. Petrovici

Având în vedere, că deși s'a dat Deciziunea Nr. 271.641 din 10 Noemvrie 1941 de către On. Minister al Culturii Naționale și al Cultelor, organele Statului au atacat în cele mai multe cazuri „rectificările” de carte funduară și astfel s'au ivit procese. În baza Decretului-Lege de mai sus aceste procese se sting fără „cheltueli de judecată” dar și fără „despăgubiri pe trecut”.

Deci, acolo unde, fie din cauza procesului în curs, fie din vre-o neglijență oarecare nu s'a făcut cuvenita îndreptare la cartea funduară, Cucernicii preoți conducători ai oficiului parohial să ia îndată măsuri, cerând ca judecătoria să înscrie bunurile imobile respective pe numele parohiei ca adevăratul proprietar al acestor bunuri.

Prea Cucernicii protopopi să grijească, ca până la 1 Ianuarie 1944 să se facă toate demersurile pentru rectificare, respectiv înscrierea bunurilor pe numele parohiilor.

Urmează ca potrivit prevederilor art. IV.

al legii să se stabilească noi sume drept chirii de către o comisiune mixtă.

Legăm la inimă preoților ca să depună tot interesul în jurul asigurării și a valorificării acestor bunuri cari ne-au aparținut totdeauna și cari în trecut au îndeplinit un rol cultural și național important.

Caransebeș în 10 Noemvrie 1943.

Episcop:
† VENIAMIN

Consilier referent:
Nicolae Cornean

Nr. 6727 B, 1943.

Ordin circular

Către toți Prea Cucernicii Protopopi și Cucernicii Preoți din Eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Prin noua lege de organizare judecătorească, publicată în Monitorul Oficial Nr. 258 din 3 Noemvrie a. c., s'a înființat în fiecare comună rurală, un **sfat de împăciuire** care va începe să funcționeze la 1 Decemvrie și care are misiunea de a da îndrumări și de a încerca împăcarea locuitorilor acelei comune, pentru orice neînțelegeri iscate între aceștia cu privire la creanțe în bani, bunuri mobile sau prestațiuni până la realizarea de 10.000 Lei inclusiv, precum și la lovire, amenințare, calomnie, injurie, strămutarea și desființarea de semne de hotar, turburare de posesie și stricăciuni aduse bunurilor altuia.

Prin această nouă instituție s'a voit a se lămurii, pe loc, prin bună înțelegere toate chestiunile cari în lumca satelor constituiesc în mod obișnuit temeuri de învrăjbire.

Împăcarea părților la fața locului, cu mijloace imediate și sincere de dovadă, va ușura de procese judecătoriale, va scuti de drumuri, cheltueli și de pierdere de timp pe împriecinați și pe martori, va aduce dreptatea fără întârziere celui ce o are și va rușina pe cei ce nu iubesc pacea și buna înțelegere.

O asemenea frumoasă și grea misiune nu putea fi încredințată decât preoților cultului de stat și învățătorilor, dintre care judecătoria de pace vor alege în fiecare comună pe cel mai venerabil, mai respectat și mai cunoscător al locuitorilor.

Preoții și învățătorii vor prezida aceste sfaturi alcătuite din încă doi membrii, locuitori fruntași ai comunei, știutori de carte și având vârsta de cel puțin 40 ani, aleși de preferință dintre invalizii sau decorații de război.

Pentru a duce la bun sfârșit sarcina ce vor primi, este necesar ca, dela început preoții și învățătorii satelor să popularizeze instituția printre săteni, prin predici și adunări și să se sfă-

tuiască cu primarii, în ce privește propunerile de membri.

De încrederea și respectul cu cari împričinații vor veni la sfat, de răbdarea, omenia, bunătațea și nepărtinirea ce vor găsi acolo, depinde toată reușita acestei mai reforme pe care Domnul Mareșal Ion Antonescu a cerut să fie dată satelor.

Toate aceste adevăruri trebuie cunoscute și adâncite de fiecare sătean și de fiecare fruntaș, iar înfăptuirea armoniei dintre oameni nu se poate realiza decât cu suflet de creștin și de apostol.

De aceea, invităm cu toată dragostea Preoțimea noastră parohială, ca să popularizeze prin predică și la toate ocaziunile instituția nouă a Sfatului de împăciuire, iar de altă parte, să arate și să-și dea tot interesul pentru păciuirea sufletelor învrăjbite. Cei ce vor avea cinstea să fie aleși președinți ai Sfatului de împăciuire să fie la înălțimea chemării lor, căutând să se impună prin imparțialitatea și dragostea ce vor arăta părților împričinuite.

Astfel procedând, preoții noștri își vor îndeplini nu numai datoria de păstori buni ai credincioșilor, dar vor binemerita și dela patrie pentru opera mare care se înfăptuiește.

Prea Cucernicii protopopi vor controla în deaproape activitatea Cuc. preoți și îndeplinirea acestei misiuni atât de blenefăcătoare în mijlocul poporului nostru.

Reamintim cu acest prilej dispozițiile luate de I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicolae cu ordinul Nr. 4891/1941 și al nostru cu Nr. 407/1942, privitor la împăciuirea celor învrăjbiți.

Caransebeș la 16 Noemvrie 1943.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Prot. Romul G. Ancușă

Nr. 6667 C. 9143.

CIRCULARĂ

Către P. C. Protopopi și C. Preoți din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Miercuri, în 1 Decemvrie a. c. se împlinesc 25 de ani dela marea Adunare națională din Alba-Iulia, unde poporul român din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, liber și nesilit de nimeni a hotărât să se unească pe vecie cu patria-mamă România.

Cu toate stările grele prin cari trecem, avem datoria să ne gândim cu atât mai mult la prăznuirea cu demnitate a acestei zile de împlinire a unui sfert de veac dela Unire.

Drept aceea dispunem ca în ziua de Miercuri, 1 Decemvrie 1943 în toate bisericile să se officieze un serviciu divin de mulțumită lui Dumnezeu, la care să fie invitați conducătorii și toți credincioșii satelor. Intr-o cuvântare potrivită preoții să arate care este însemnăta-

tea zilei, și împreună cu cei prezenți să înalțe rugăciuni pentru sufletul marilor înaintași și a tuturor luptătorilor cari au pregătit ziua de 1 Decemvrie 1918. Să se roage apoi pentru Rege, Conducător și pentru toți eroii cari s'au jertfit în acest războiu pentru Cruce și pentru Neam.

Serbând cu demnitate și însuflețire această zi, ne arătăm vrednicia românească și prețuirea libertății, pe care am câștigat-o odată pentru totdeauna la Alba-Iulia în 1 Decemvrie 1918.

Caransebeș, în 22 Noemvrie 1943.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Nicolae Cornean

Nr. 6882 C. 1943.

NOTĂ OFICIALĂ

Zilele acestea a apărut Calendarul Românului pe anul visect 1944.

Calendarul acesta apare de peste 50 ani, fiind cunoscut ca cel mai bun și mai potrivit pentru poporul nostru bănățean dela sate.

Deși suntem în al 3-lea an de războiu, scumpindu-se hârtia și mâna de lucru, Calendarul apare bogat cu un conținut variat și în condiții tehnice din cele mai bune.

Costul unui exemplar este de Lei 100.

Ca și până acum se trimit două exemplare pe seama bisericii și a oficiului parohial, cari încă se plătesc, deasemenea se trimit și calendare de perete, à 8 Lei.

Costul Calendarului se achită, pe lângă raport, Casieriei eparhiale până la 1 Februarie 1944. Eventual, tot pe bază de raport poate fi reținut din salariu.

Nici un exemplar nu se reprimește.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Nicolae Cornean

Nr. 6250 Es. 1943.

NOTĂ OFICIALĂ

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, Subsecretariatul de Stat al Cultelor și Artelor, Serviciul Confabilității, cu adresa Nr. 44.446/1943, ne face cunoscut că pentru a se evita o corespondență inutilă, prilejuită de înapoierea actelor în vederea ordonanțării celor 3 feluri de ajutoare pentru ocrotirea familiei funcționarului public: de căsătorie, de naștere și de înmormântare, în cazul când actele sunt incomplete sau neregulat întocmite, în cazul când actele ni se înaintează direct de către cel îndreptățit, în cazul nu există drept legal de ajutor sau actele sunt greșit îndrumate la acest Minister, cum și în cazul când se constată vre-o nepotrivire între raportul sau adresa cu care ni se înaintează actele și între acestea, dăm mai jos următoarele instrucțiuni, de care urmează să se țină seama, — atunci când este vorba să ni se solicite ajutoare de căsătorie, de naștere sau de înmormântare acordate conform dispozițiilor Codului funcționarilor publici:

I. Actele ce trebuie înaintate pentru cele trei feluri de ajutoare:

1. Căsătorie.

a) Extractul de căsătorie.

b) Statul, în dublu exemplar, de plata salariului primit în luna căsătoriei.

c) Declarație, certificată de Primărie sau de Episcopia din care să reiasă dacă soția este sau nu funcțio-

nară publică și dacă a primit sau nu ajutorul de căsătorie dela instituția unde funcționează. (Când soția este învățătoare, declarația trebuie certificată și de Inspectoratul școlar respectiv).

2. Naștere.

a) Extractul de naștere (sau extractele, în cazul când se nasc gemeni).

b) Statul, în dublu exemplar, de plata salariului primit în luna nașterii copilului.

c) Declarația, certificată de Primărie sau de Episcopie din care să reiasă dacă soția este sau nu funcționară publică și dacă a primit sau nu ajutorul de naștere dela instituția unde funcționează (Când soția este învățătoare, declarația trebuie certificată de Inspectoratul școlar respectiv).

3. Deces.

a) Extractul de deces.

b) Statul, în dublu exemplar, de plata salariului primit în luna decesului.

c) Certificat eliberat de Primărie, din care să reiasă cine este moștenitorul legal și cine a suportat cheltuielile făcute cu înmormântarea. (În cazul când nu e nici un moștenitor, se vor înainta facturi de cheltuielile făcute, cu arătarea numelui persoanei care a suportat cheltuielile).

Când a murit soția sau copilul funcționarului, ni se va înainta numai extractul de deces.

II. Actele necesare pentru oricare din cele trei feluri de ajutoare pentru protecția familiei funcționarului nu se vor înainta de cel îndreptățit, ci numai prin (Arhiepiscopia respectivă, sau protoerie).

III. Se va avea în grijă ca numele și pronumele din raportul-adresa prin care se solicită ajutorul să corespundă exact cu numele și pronumele din actele cu care se sprijină cererea spre a nu mai fi nevoe ca, în caz de nepotrivire, să cerem certificat din care să reiasă că cel arătat în raport-adresă, este una și aceeași persoană cu cel menționat în acte.

IV. Nu ni se vor solicita ajutoare de căsătorie, de naștere sau de deces:

1. Când căsătoria sau nașterea a avut loc anterior apariției legii care dă dreptul la asemenea ajutoare adică art 39 din Decretul-Lege Nr. 119 din 18 Ianuarie 1941, publicat în Monitorul Oficial Nr. 16 din 19 Ianuarie 1941, partea I-a.

2. Când pentru cel care se solicită ajutorul nu era funcționar public în momentul căsătoriei sale, ori în momentul nașterii copilului său, ori în momentul decesului său. (În urma celor decedați sub ocupația bolșevică, nu ia ființă nici un drept legal de ajutor de înmormântare, conform avizului Contenciosului).

3. Dacă ajutorul, a cărui plată este înscrisă în buget, nu a fost cerut timp de 3 ani dela încheierea exercițiului în care a luat ființă dreptul de plată. În acest caz, ajutorul se prescrie în folosul Statului stingându-se definitiv, conform art. 141 din legea asupra contabilității publice.

În toate aceste trei cazuri, legalmente nu există dreptul la ajutor.

4. Când cântărețul sau preotul a murit pe front. În acest caz, ajutorul, se solicită Ministerului Apărării Naționale, Direcția Intendenței, Serviciul Drepturilor Personale. p. Ministru prof. Aurel Popa, p. Director indescifrabil.

Ceeace se comunică P. Cuc. noștri protopopi și Cuc. preoți spre luare la cunoștință.

Caransebeș, la 13 Noemvrie 1943.

Episcop:
† VENIAMIN

Secretar eparhial.
Petru Toma

Nr. 6915 Pres. 1943.

NOTĂ OFICIALA

Cuc. preoți sunt invitați ca până la data de 1 Decembrie a. c. să înainteze prin Oficiul protopresbiteral toate **dispensele de vârste** acordate de On. Minister al Justiției și anume: a) *Numele și pronumele*, b) *vârsta*, c) *numărul sub care s'a acordat dispensa* din partea ministerului justiției.

Aceste date se vor scoate dela *Oficiul stării civile* din respectivele comune, începând cu anul 1941 și până în prezent.

Prea Cuc. protopopi îndată după primirea lor și cel mai târziu până la 4 Decembrie a. c. datele centralizate și trecute pe un borderou, le vor înainta Consiliului eparhial.

Caransebeș, la 23 Noemvrie 1943.

Episcop:
† VENIAMIN

Secretar eparhial:
Petru Toma

Lumânări de ceară curată

vinde **Librăria noastră Diecezană**, cu prețuri convenabile.

Aducem la cunoștința iubiților noștri cetitori precum și P. C. Preoțimi, că

a apărut

Calendarul Românului

pe anul bisect 1944

- Al LVI-lea an de apariție.
- Șematismul complet al Eparhiei noastre.
- Foarte bogat cuprins literar.
- Data tuturor târgurilor de peste an din Banat și Transilvania.
- Prețul unui exemplar este de **100 Lei.**